

jih naročali skoraj izključno kmetijski posestniki. V tem letu je družba pričela tudi s posredovanjem nakupa umetnih gnojil za vinograde, in se mora uspeh imenovati ugoden. Vinstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice, katere je naročila 60.000 kg ter jo oddala po znižani ceni. Po znižani ceni je družba oddajala tudi trtne škropilnice, nekaj pa jih je tudi podarila. Sadjarstvo je družba krepko podpirala, isto tako tudi govedorejo s tem, da je oddajala čistokrvne bike plemenjake ter je prirejala premovanja. Z državno podporo je družba nakupila in lani oddala živinorejcem za polovico kupne cene 11 čistokrvnih bikov-plemenjakov muricodolske, 6 belanske in 9 simodolske pasme. Za tekoče leto je družba nakupila 10 bikov simodolske pasme ter jih postavila v družbin uzorni dvorec na Viču. Nadalje je družba oddajala po znižani ceni ovne bergamaške pasme in prašičke velike, bele angleške pasme. Tudi glede razširjanja kmetijskih strojev je glavni odbor uspešno deloval vsled deželne podpore. Nakupilo se je podružnicam v skupno porabo več škropilnic zoper peronosporo, žitnih čistilnikov, travniških bran itd. Tudi kmetijski pouk se je podpiral, kolikor le mogoče. Občni zbor vzela je tajnikovo poročilo z dobro-klici v znanje ter izrekel toplo zahvalo vsem faktorjem, ki so družbo v njenem delovanju podpirali.

O računskem sklepu in bilanci poročal je odbornik J. Lenarčič. Aktivno družbino imenje znašalo je koncem lanskega leta 40.404 gld. in se je v primeri s prejšnjim letom povečalo za 1480 gld. Proračun za prihodnje leto izkazuje 14.400 gld. dohodkov in je upati, da bode mogoče pokriti vse stroške s proračunjenimi dohodki. Za podpredsednika je bil izvoljen posl. Fr. Povše, v odbor pa škofijski tajnik J. Šiška in dr. F. Romih.

O predlogih odborovih poročal je ravnatelj Pirc. Naš rojak, deželni veterinarski nadzornik na Hrvatskem, dr. Krištof, bil je imenovan častnim članom kmetijske družbe kranjske v priznanje njegovih zaslug za povzdigo naše živinoreje. Po njegovi intervenciji nakupila je hrvatska vlada na Kranjskem za 40.000 gld. plemenske živine in jo bode tudi v prihodnje pri nas nakupovala. Nadalje odobril je občni zbor premembo paragrafov 29. in 35. društvenih pravil, in tako podružnicam omogočil in olajšal lastno gospodarstvo, ter sklenil po nasvetu g. Povšeta odposlati prošnjo kmetijskemu ministerstvu, naj bi še za tekoče leto izposlovalo primeren kredit v svrhu brezobrestnih posojil onim vinogradnikom na Kranjskem, ki hočejo regenerirati svoje vinograde.

Potem sledila je dolga vrsta predlogov raznih podružnic, o katerih je bil živahen razgovor. Mej drugimi predlagala je podružnica Črni vrh, naj kmetijska družba stori primerne korake, da se nadomestni rezervniki ne bodo klicali k vajam ravno ob času, ko ima kmet doma največ dela, podružnica Šenčur pa je predlagala, naj se družba obrne do deželne vlade s prošnjo, da se uporaba stare mere in vage najstrožje prepove, oziroma skuša kolikor mogoče zabraniti. Oba predloga sta bila vzprejeta.

Ker je bil s tem dnevni red končan, zahvalil se je predsednik družbe, cesarski svetnik Murnik, navzočim za mnogobrojno udeležbo ter je potem ob 1. uri popoldne zaključil zborovanje z željo, naj bi današnji sklepi kolikor mogoče pospešili procvit našega kmetijstva.

Kmetijske raznoterosti.

Mlinarski kongres na Dunaji, ki se je vršil dne 4. t. m., je soglasno sprejel naslednjo resolucijo: Mlinarski shod pozivlja vlado, naj ne sklene z Ogersko carinske in trgovinske zveze, marveč naj mesto nje dožene mejcarinske pogodbo, ki omogočuje obema državam samostojno nadzorovati gospodarske koristi in zabranjuje, da bi bila Avstrija pod plaščem skupne carine še nadalje oškodovana v svojih koristih vsled agresivnega postopanja Ogerske. — Dobro in koristno bi že bilo, da se to izvrši, žal, da ni nič upanja.

Molža brejih krav. V sedmem in osmem mesecu brejosti je treba z molžo prenehati, ako mleko ne neha samo, kajti krava potrebuje sokove za mladiča. Časih se zgodi, da se vime kratko pred porodom tako napne, da je je treba nekoliko izmlesti, da ne pritisne kaka bolezen.

Proti mrčesu, zlasti stenicam, priporoča se kot sredstvo galun. Žuželke izginejo takoj in se več ne povrnejo, ako pomazemo stene, postelje itd., kjer so se naselile, z vrelo raztopino galuna. Ako se stene in strop belijo in se apnu poprej doda nekoliko galuna, potem tudi muhe ne ostanejo v isti sobi. Uporaba galuna v teh slučajih zdravju prav nič ne škoduje.

Poučni in zabavni del.

O slovenskem posojilništvu.

Posojilnice po Slovenskem se čudovito hitro razvijajo. Ni še temu 3 leta, ko smo imeli še le kacic 60 posojilnic, zdaj jih imamo že 129, in sicer na Kranjskem 61, na Štajerskem 31, na Koroškem 19, na Primorskem 18. Res, da so nekatere le mali denarni zavodi, nekatere celo take vrste in v tako majhnih krajih, da se bodo težko kdaj lepo razvile; nasprotno so pa drugi čvrsti denarni inštituti, kateri ali že zdaj imponujejo, ali se bodo v kratkem času razvili, da bode veselje.

Osnovane so vse posojilnice po Slovenskem zelo po enakih ali sličnih načelih, največ po tistih, katere so prvotno priporočali slovenski domoljubje, t. j. principih, vzetih deloma iz Raiffeisenovih, deloma iz Schulze-Delitschevih navodov. Vendar je opazovati, da večina starejših posojilnic se je, vsaj v nekaterih točkah, držala bolj Schulze-Delitscha, dočim se je večina mlajših ravnala bolj po Raiffeisenovih priporočilih.

Od slovenskih posojilnic ni nobena več društvo, kakor so bile prvotno nekatere, na pr. Obrtno pomočno društvo v Ljubljani in Ljutomerska posojilnica, marveč so vse slovenske posojilnice registrovane za druge, katere so morale svoja pravila sestaviti v smislu zadruženega zakona z dne 9. aprila 1873.

Več novejših posojilnic, znabiti jih je kacic 30—40, imajo svoja pravila urejena tudi v smislu zakona z dne

1. junija 1889. Te posojilnice, katere se več ali manj približujejo Raiffeisenovim zavodom, uživajo poleg prednosti, katere imajo druge zadruge, tudi to korist, da smejo rabiti pri zadolžnicah menični kolek (po 1. lestvici). Te so bile že do zdaj večinoma neobdačene, in po novem davčnem zakonu bodo še čisto davka proste.

Ker je slovensko posojilništvo že tako lepo razvito in ker utegne še vedno krepkejši rasti, utegnemo Slovenci kmalu trditi, da v tej stroki nikakor ne zaostajamo za Čehi, ki so bili sicer že pred 30 leti v zadevi založništva prvaki.

Pa vsaj imamo dve društvi, katerim so slovenske posojilnice izročene v prostovoljno nadzorstvo, namreč „Zvezo slovenskih posojilnic v Celji“, in „Zvezo kranjskih posojilnic v Ljubljani“. Malokatera posojilnica je, da ne bi se bila pridružila nobenemu društvu. Vrh tega upliva do zdaj več moralno, kakor materijelno na razvitek slovenskega posojilništva „Centralna posojilnica slovenska“ v Krškem, ki hoče slovenske posojilnice solidarno in reelno združiti ne glede na to, pripadajo li posojilnice k prvi ali drugi „zvezi“. Vrh tega namerava ta izdajati posojilnicam v poduk mesečnik o posojilništvu in narodnem gospodarstvu sploh. S tem se bode gotovo veliko koristilo. Tudi z živo besedo namerava slovenskemu posojilništvu koristiti, ker hoče prirediti tečaj za izobraževanje posojilniških upravnikov. Seveda, vsemu temu ta mladi zavod ne bode kos iz lastne moči. Kakor podpirajo druge dežele svojo posojilništvo, tako naj bi Kranjska dežela storila glede svojih posojilnic. Začetek je sicer tudi na Kranjskem storjen, ko je kranjski deželni zbor letos v ta namen velikodušno dovolil nekaj kredita, in mi bi le želeli, da se s tem kreditom podpirajo vsi tisti faktorji, kateri delujejo za razvoj slovenskega posojilništva na Kranjskem, in da bi se pri tej podpori ne prezrla niti „Zveza slovenskih posojilnic“, niti „Centralna posojilnica slovenska“.

J. L.

Novice.

— **Osobne vesti.** Finančni svetnik v Briksenu na Tirolskem g. Fr. Dobida je imenovan finančnim svetnikom pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. — Premiščeni so: Realni profesor v Roveredu, g. Anton Laharner, na realko v Ljubljani, gim. prof. v Novem mestu g. Martin Petelin na veliko gimnazijo v Ljubljani. Imenovani so suplentje gg.: dr. Rudolf Ager v Ljubljani profesorjem na gimnaziji v Novem mestu, dr. Ludovik Böhm v Novem mestu profesorjem na veliki realki v Spletu, dr. Franc Riedl v Ljubljani profesorjem na gimnaziji v Kranju in dr. Jakob Žmave v Kranju profesorjem na istem zavodu.

— **Zopet potres.** V četrtek zjutraj malo pred sedmo uro primeril se je v Ljubljani jako močan potres, kateri je bil čutiti skoro po vsi kranjski deželi, pa tudi na Štajerskem in na Primorskem. Škode je potres naredil samo v Ljubljani, drugod nič. V Ljubljani so poškodovane vse cerkve, vsa javna poslopja in jako mnogo zasebnih poslopij. Več poškodovanih hiš bo podreti, poprava drugih bo pa povzročila veliko troškov. Kolikor je mogoče doslej presoditi, znaša škoda nad pol milijonov gl.

— **Pogreb metropolita dr. Zorna** vršil se je dne 14. julija prav veličastno v Gorici. Udeležili so se ga škofje Glavina, Mahnič, Sterk in Flapp ter nad 200 duhovnov. Maševal je škof Flapp, pokopal ga je pa škof Glavina; pridigal je jezuit Pavišič. Pogreba so se udeležili tudi namestnik Rinaldini, deželni glavar Coronini in župan Venutti ter mnogo dostojanstvenikov. Hiše po mestu so bile v črnih zastavah, plin je gorel po ulicah in zbralo se je k pogrebu nebrojno ljudstva.

— **O stoletnici Vodnikovih »Lublanških Noviz«.** Spisal in izdal v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani Ivan Vrhovnik. V Ljubljani, 1897. Založil izdajatelj. Natisnili J. Blasnikovi nasledniki. Letos meseca prosinca je bilo sto let, kar je Valentin Vodnik izdal prvo številko prvega slovenskega časopisa „Lublanških Noviz“ in prav umestno je, da je č. g. pisatelj stoletnico te, za nas narodni prepoved vlevažne dogodbe, porabil v to, da je sestavil pregled zgodovine slovenskega časnikarstva od Vodnika do naših dnij. Pregled je natančen in zanesljiv ter nam jasno kaže, kako lepo sme napredovali na polji časnikarstva. Priporočamo knjižico prav toplo. Uverjeni smo da jo bo vsakdo čital z veseljem, ker je pisana jako zanimivo.

— **Gospodinjska šola v Ljubljani.** Sklenila so se pravila za društvo „Gospodinjska šola“. To društvo bi v Ljubljani oživotvorilo in potem vodilo šolo, kjer bi se dekleta izurila v vseh domače gospodinjstvo zadevajočih strokah, v prvi vrsti pa, kolikor treba v mali meščanski in delavski rodbini. Pouk naj bi obsegal: Kuhanje, pranje, likanje, prikrojevanje in šivanje najpotrebnejših stvari, čiščenje obleke in stanovanja. Poleg tega naj bi se teoretično dajala navodila iz vzgojeslovja, zdravjeslovje in gospodinjskega računstva. Pouk je največ namenjen ubožnim dekletom in bo brezplačen. Pravila društva so se predložila vladi v potrjenje. S poukom upajo že jeseni pričeti.

— **Slovenska spodnja gimnazija v Celju.** Dolgo časa so se ubotavljali, sedaj so pa vendar razglasili, da se vrši vpisovanje za prvi razred c. kr. državne nižje gimnazije v Celju dne 17. julija in isti dan tudi vsprejemni izpiti. Bati se je že res bilo, da komaj novo gimnazijo zopet pokopljejo. Celjski nemškutarji seveda od srca žele, da bi se to zgodilo. Zmagala je za zdaj Slovincem prijazna sapa in četudi se proračunjeni stroški za to gimnazijo v poslanski zbornici niso dovolili, vendar ostane ista še nadalje. Upati je, da bodo zavodni Spodnještajarci vpisali toliko svojih sinov v to šolo, da se ne bo moglo reči, da je nepotrebna.

— **Ljubljanske bogoslovce-novomašnike** posvečeval bode letos milostljivi gosp. nadškof peluzijski dr. Janez Glavina, ker se naš prevzvišeni knezoškof zdravi v Briksenu na Tirolskem

— **Šolski muzej slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani** namerava ustanoviti „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“. Na občnem zboru zavezinem dne 4. in 5. avgusta v Celju se bode poročalo o ustanovitvi tega muzeja. Muzej se ustanovi v proslavo in spomin na 50letno vladanja cesarja Franca Jožefa I

— **Okrožno sodišče v Mariboru.** Pravosodno ministerstvo je že odredilo ustanovitev okrožnega sodišča v Mariboru. Okrožje bode obsegalo sodne okraje: Ormož, Št. Lenart, Ljutomer, Marenberg, Gorenja Radgona, Ptuj, Slovenska Bistrica in Maribor, levi breg Drave in desni breg Drave. Ti okraji so doslej pripadali celjskemu okrožju. Novo okrožno sodišče prične poslovati dne 1. januarija 1898. Celje z ustanovitvijo novega okrožnega sodišča v Mariboru precej zgubi.

— **Škofu Baragi,** slavnemu indijanskemu misijonarju, odkrili so ob stoletnici njegovi v župni cerkvi v Dobrničah v trebanjskem okraju dne 29. junija t. l. krasni spomenik. Slavnost je bila strogo cerkvena. Zdaj se priredi še dne 25. julija, ob neugodnem vremenu dne 8. avgusta na rojstvenem